

**Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту**

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНOSTІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ**

ТАЛПА ЕРІК ВІТАЛІЙОВИЧ

Студент IV-го курсу
Освітня програма «Облік і оподаткування»
Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ
Протокол № 10 /27 жовтня 2021 року

Науковий керівник:

Макарович Вікторія Костянтинівна
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту

Завідувач кафедру _____:

Бачо Роберт Йосипович
доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2022 року
Протокол № _____ / 2022

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНOSTI В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студент IV-го курсу

Талпа Ерік Віталійович

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Макарович Вікторія Костянтинівна**

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту

Рецензент: **Попович Габрієлла Йосипівна**

директор ПП АФ «Бухгалтерія і аудит»

Берегове

2022

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Számvitel és Auditálás Tanszék

**KÖVETELÉSEK SZÁMVITELE ÉS ELEMZÉSE A GAZDASÁG
GLOBALIZÁCIÓJÁNAK HATÁSA ALATT**

Szakedolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Talpa Erik

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Számvitel és adóügy

Témavezető: dr. Makarovics Viktória

gazdasági tudományok kandidátusa, Számvitel és auditálás tanszék docense

Recenzens: Popovics Gabriella

Vezető „KÖNYVELÉS ÉS KÖNYVVIZSGÁLAT” magánvállalkozási könyvvizsgáló cég

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	8
1.1 Економічна сутність дебіторської заборгованості : обліковий аспект	11
1.2 Нормативно-правове регулювання обліку дебіторської заборгованості	15
1.3 Роль аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві	20
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	24
2.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства та аналіз фінансового стану	24
2.2 Облікове відображення дебіторської заборгованості на підприємстві ..	38
2.3 Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві	45
РОЗДІЛ III МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	49
3.1 Аналіз складу та структури дебіторської заборгованості.....	49
3.2 Аналіз якості і ліквідності дебіторської заборгованості.....	57
3.3 Аналіз впливу дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства.....	57
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	86

TARTALOM

BEVEZETÉS	5
FEJEZET 1. KÖVETELÉSEK SZÁMVITELÉNEK ÉS ELEMZÉSÉNEK ELMÉLETI SZEMPONTJAI	8
1.1 A követelések gazdasági lényege: számviteli szempont	11
1.2 Követelések számvitelének normatív-jogi szabályozása	15
1.3 Követelések elemzésének szerepe a vállalkozásban	20
FEJEZET II. KÖVETELÉSEK SZÁMVITELÉNEK MÓDSZEREI A GAZDASÁG GLOBALIZÁCIÓJÁNAK FELTÉTELEIBEN.....	24
2.1 A vállalkozás pénzügyi-gazdasági és pénzügyi helyzetének elemzése	24
2.2 Követelések elszámolása a vállalkozásoknál	38
2.3 Útmutató a vállalkozás követeléseinek elszámolásának javítására	45
FEJEZET III A KÖVETELÉSEK ELEMZÉSÉNEK MÓDSZEREI A GAZDASÁG GLOBALIZÁCIÓJÁNAK FELTÉTELEIBEN.....	49
3.1 A követelések összetételének és szerkezetének elemzése	49
3.2 A követelések minőségének és likviditásának elemzése	57
3.3 A követelések a vállalkozás pénzügyi helyzetére gyakorolt hatásának elemzése	57
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	74
FELHASZNÁLT IRODALOM	80
MELLÉKLETEK	86

ВСТУП

Результати розрахунків з дебіторами мають вплив на показники фінансової стійкості підприємства, базу оподаткування, формування витрат і доходів та, як наслідок, на забезпечення конкурентоспроможності, забезпечення прибутковості підприємницької діяльності, досягнення стратегічної мети його розвитку в ринкових умовах. Ефективна система обліку розрахунків з дебіторами має важливе значення для суб'єктів господарювання.

Актуальність теми дослідження. Розрахунки з дебіторами є складовою системи обліку підприємства та його фінансової звітності. Їх важливість зумовлює необхідністю гармонізації теорії і практики вітчизняного фінансового обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів. Актуальним є дослідження особливостей обліку розрахунків з дебіторами та їх аналіз задля забезпечення якісного впливу дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства.

Провідні зарубіжні та вітчизняні вчені-економісти присвятили власні наукові напрацювання вивченню питань дебіторської заборгованості, обліково-розрахункових операцій. Заборгованість дебіторів являється достатньо специфічним активом, оскільки завжди присутнім є ризик неповернення таких боргів з об'єктивних і суб'єктивних причин, тому дебіторська заборгованість вимагає постійного контролю і уваги, особливо за умов зростання ризику перетворення її на безнадійну заборгованість, що може спричинити зниження платоспроможності за рахунок виведення з обігу грошових коштів. Також актуальною проблемою стає пошук оптимальних методів управління дебіторською заборгованістю для недопущення її перетворення на безнадійний борг і перевищення критично допустимого рівня для суб'єкта підприємництва з врахуванням специфіки його діяльності, розміру та інших особливостей.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій з удосконалення обліку і аналізу операцій за розрахунками з дебіторами.

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі виокремлені до вирішення наступні завдання:

- розкрити економічну сутність розрахунків з дебіторами підприємства;
- охарактеризувати розрахунки з дебіторами підприємства як об'єкт обліку і аналізу;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з дебіторами;
- виявити напрямки удосконалення обліку розрахунків з дебіторами;
- провести аналіз розрахунків з дебіторами на досліджуваному підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес відображення операцій за розрахунками з дебіторами в системі обліку та їх аналіз.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних та практичних аспектів обліку і аналізу операцій за розрахунками з дебіторами.

Методи дослідження. Методичною базою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. При дослідженні теоретичних аспектів обліку операцій за розрахунками з дебіторами для визначення загальних тенденцій розвитку зазначеного об'єкту застосовувалися метод спостереження та історичний метод.

Методи теоретичного узагальнення та групування використовувалися для аналізу понятійного апарату обліку щодо операцій за розрахунками з дебіторами.

Метод причинно-наслідкового зв'язку та абстрактно-логічний метод використовувалися для удосконалення методики обліку щодо операцій за розрахунками з дебіторами. Методи порівняння, індукції й дедукції

використовувалися для визначення та аналізу показників фінансового стану досліджуваного підприємства. Для наочного представлення даних використано табличний та графічний методи.

Практичне значення одержаних результатів. За результатами досліджень сформовані пропозиції щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення дебіторської заборгованості, що сприятиме ефективному розвитку управління бізнесом в цілому. Рекомендації та пропозиції, викладені в кваліфікаційній роботі, спрямовані на використання в практичній діяльності суб'єктів господарської діяльності, аналітиками, аудиторами та науковцями, які вивчають дану проблематику.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

В першому розділі аналізуються теоретичні аспекти обліку та аналізу дебіторської заборгованості.

В другому розділі описується методика обліку дебіторської заборгованості в умовах глобалізації економіки.

В третьому розділі опрацьовані загальні відомості про методики аналізу дебіторської заборгованості в умовах глобалізації економіки.

У висновку підведений підсумок щодо обліку та аналізу дебіторської заборгованості в умовах глобалізації економіки, а також описано узагальнення теоретичних та практичних аспектів обліку розрахунків з дебіторами підприємства.

Інформаційною базою для дослідження обраної теми кваліфікаційної роботи є офіційні статистичні дані; наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених; монографічні видання; нормативно-законодавчі акти, методичні матеріали міністерств і відомств; первинні документи та фінансова звітність ПП АФ «Бухгалтерія і аудит».

BEVEZETÉS

Az vevőkkel kapcsolatos elszámolások eredményei hatással vannak a vállalkozás pénzügyi stabilitására, az adóalapra, a költségek és bevételek alakulására, és ebből következően a versenyképességre, a vállalkozás jövedelmezőségének biztosítására, a piaci feltételek melletti fejlődés stratégiai céljának elérésére. A vállalkozások számára fontos a hatékony követeléselszámolási rendszer.

A kutatási téma aktualitása. A vállalkozás felé tartozással rendelkező személyekkel történő elszámolások a vállalkozás számviteli rendszerének és pénzügyi kimutatásainak részét képezik. Fontosságuk szükségessé teszi a hazai pénzügyi számvitel elméletének és gyakorlatának összehangolását a nemzetközi standardok követelményeivel összhangban. A kutatás aktualitása a vevőkkel kapcsolatos elszámolások szempontjából ered, fontos ezek sajátosságainak tanulmányozása és elemzése annak érdekében, hogy a követelések minőségi hatást gyakoroljanak a vállalkozás pénzügyi helyzetére.

Vezető külföldi és hazai közgazdászok kutatásaikat a követeléseknek, a számviteli és az elszámolási műveletek vizsgálatának szentelték. A követelések nagyon specifikus eszközök, mivel mindig fennáll a veszély, hogy a tartozásokat objektív és szubjektív okok miatt nem törlesztik, ezért a követelések folyamatos figyelemmel kísérést és odafigyelést igényelnek, különösen a behajthatatlan követelésekké válás kockázata miatt, ami csökkenti a fizetőképességet a pénzeszközök forgalomból való kivonása által. Egy másik fontos probléma a követelések kezelésének optimális módszereinek kutatása, amelyek megakadályozzák, hogy azok reménytelen adóssággá alakuljanak át, és ne lépjenek túl a gazdálkodó szervezet számára kritikus szintet, figyelembe véve tevékenységének sajátosságait, méretét és egyéb jellemzőit.

A tanulmány célja és célkitűzései. A tanulmány célja az elméleti rendelkezések megalapozása és gyakorlati ajánlások kidolgozása az adósokkal folytatott tranzakciók elszámolásának és elemzésének javítására.

E cél eléréséhez a kutatómunkában a következő feladatokat tűztök ki:

- feltárni a vállalkozás hitelezőkkel kapcsolatos elszámolásának gazdasági lényegét;

- a vállalkozás hitelezőkkel kapcsolatos elszámolásainak jellemzése, mint a számvitel és elemzés tárgya;

- elemezni az hitelezőkkel kapcsolatos elszámolások szabályozási és jogi támogatottságát;

- felfedni azokat a területeket, ahol javítani lehet az hitelezőkkel kapcsolatos elszámolások felszámolásain;

- elemezni az hitelezőkkel kapcsolatos elszámolást a vizsgált vállalkozásnál.

A kutatás objektuma az adósokkal történő tranzakciók számviteli rendszerben történő megjelenítése és elemzése.

A kutatás tárgya az adósokkal folytatott tranzakciók elszámolásának és elemzésének elméleti, szervezési, módszertani és gyakorlati szempontjainak összessége.

Kutatási módszerek. A kutatás módszertani alapja az általános tudományos és speciális megismerési módszerek. A tanulmány elméleti szempontjai a számviteli tranzakciók hitelezőkkel, hogy meghatározzuk a kutatás tárgyának fejlődési tendenciáit megfigyelési és történelmi módszerrel.

Az elméleti általánosítás és csoportosítási módszerekkel elemezzük a hitelezőkkel folytatott tranzakciók elszámolásának fogalmát.

Az ok-okozati összefüggés és az absztrakt-logikai módszerek segítségével elősegítettük az hitelezőkkel folytatott ügyletek elszámolási módszereinek elemzését. Összehasonlítási, indukciós és dedukciós módszerekkel határoztuk meg és elemeztük a vizsgált vállalkozás pénzügyi helyzetére vonatkozó mutatókat. Az adatok megjelenítéséhez táblázatos és grafikus módszereket alkalmaztunk.

A kapott eredmények gyakorlati jelentősége. A kutatási eredmények alapján javaslatok születtek a követelések elszámolásának és számviteli-elemzés fejlesztésére, amely hozzájárul az üzlet egészének hatékony fejlődéséhez. A szakdolgozatban megfogalmazott ajánlások és javaslatok a témával foglalkozó

gazdasági egységek, elemzők, könyvvizsgálók és tudósok munkájának gyakorlati felhasználását célozzák.

A szakdolgozat szerkezete. A szakdolgozat bevezetőből, három fejezetből, következtetésekből, forrásjegyzékből és mellékletekből áll.

Az első fejezet a követelések elszámolásának és elemzésének elméleti szempontjait elemzi.

A második fejezet a követelések elszámolásának módját írja le a gazdasági globalizáció kontextusában.

A harmadik fejezet a követelések elemzési módszereivel kapcsolatos általános információkkal foglalkozik a gazdasági globalizáció kontextusában.

Végezetül pedig egy összefoglaló a követelések számviteléről és elemzéséről a gazdaság globalizációjában, ami ismerteti a vállalkozás hitelezőivel kapcsolatos elszámolások elméleti és gyakorlati szempontjainak általánosítását.

A szakdolgozatként választott téma tanulmányozásának információs bázisa a hivatalos statisztika; hazai és külföldi tudósok tudományos munkái; monográfiák; normatív-jogalkotási dokumentumok, minisztériumok és főosztályok módszertani anyagai; a Számvitel és Könyvvizsgálat Könyvvizsgálói Magánvállalkozás elsődleges dokumentumai és pénzügyi kimutatásai.

РОЗДІЛ І.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1 Економічна сутність дебіторської заборгованості : обліковий аспект

Система обліку та аналізу розрахунків з дебіторами має важливе значення для підприємств усіх галузей економіки та форм власності. А правильна організація даної системи і її результативність впливають безпосередньо на ряд економічних показників, серед яких фінансова стабільність підприємства, база оподаткування, виконання плану доходів та витрат, тощо. Кінцевим і логічним наслідком такого впливу є виконання стратегічних цілей розвитку суб'єкта господарювання в умовах ринкової економіки та забезпечення конкурентоспроможності та прибутковості.

Погашення дебіторської заборгованості є одним із основних джерел отримання коштів підприємством. Несвоєчасні розрахунки з дебіторами призводять до виникнення дефіциту грошей у суб'єкта господарювання, тобто зниження його платоспроможності.

Дослідженням обліку дебіторської заборгованості, а також вивченням передумов і проблем, що пов'язані з організацією контролю за розрахунками з дебіторами займалися такі зарубіжні і вітчизняні вчені, як Хітчинг К., Стоун Д., Боді З., Бланк І.О., Білик М.Д., Сопко В.В., Чеснакова Л.С., Безкоровайна Л.В., Костюченко В.М. та інші. Разом з цим, ряд питань залишаються дискусійними, що зумовлено багатоаспектністю досліджень по даній темі.

Початковим етапом у розкритті обліку дебіторської заборгованості є визначення її економічної сутності і поняття. Визначення дебіторської заборгованості дуже часто зустрічається в економічній літературі, і не

дивлячись на це, з часом воно не зазнало значних змін у трактуванні. Проте різні вчені розглядають це поняття під дещо різними кутами, намагаючись доповнити і удосконалити його.

Розглянемо погляди науковців щодо визначення сутності дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1].

Сопко В.В. дає таке визначення дебіторській заборгованості: сума боргових вимог, що виникли у різних юридичних або фізичних осіб перед підприємством в результаті ведення господарської діяльності [2, с. 372].

Якщо проаналізувати переклади праць закордонних вчених, то найчастіше можна зустріти такі переклади терміну «дебіторська заборгованість» як рахунки дебіторів або ж рахунки до отримання. Так Стоун Д. та Хітчинг К. визначають його саме як «рахунки до отримання», а дебіторів – особами, що заборгували кошти за товари і послуги, які вже одержані, проте не оплачені ними [3].

Одним із основних критеріїв класифікації дебіторської заборгованості є строк погашення. Тому доречним буде доповнити визначення даного терміну уточненням, що зобов'язання з передачі майна, надання послуг, виконання робіт або ж сплати грошових коштів мають бути визначені на конкретну дату.

Найбільш поширеною причиною виникнення дебіторської заборгованості є відсутність коштів на розрахункових рахунках підприємства внаслідок несвоєчасної оплати за товари, послуги, роботи надані цим суб'єктом господарювання. Однак, якщо розглянути це питання глобальніше, то можна визначити значно більше причин і передумов. Вони можуть впливати на збільшення дебіторської заборгованості як безпосередньо, так і опосередковано (рис. 1.1)

1. погіршення загального економічного стану ряду підприємств України;
2. нестача коштів у клієнтів чи контрагентів або зниження рівня їх платоспроможності;
3. порушення розрахунково-платіжної системи відносин контрагентом;
4. стрімке зростання інфляції і подальше знецінення національної грошової одиниці;
5. встановлення банками високих процентних ставок, що унеможливорює і ускладнює отримання підприємствами кредитів, особливо довгострокових;
6. зниження грошових залишків та інвестиційних накопичень у підприємств;
7. недосконалість процедури стягнення заборгованості з клієнтів;
8. проведення поверхового, а не глибокого аналізу дебіторської заборгованості на підприємствах і нехтування результатами даного аналізу.

На сьогоднішній день однією з основних проблем в економіці України є платіжна криза, тобто посилення напруження і суперечностей у процесі виконання власних грошових зобов'язань державою, суб'єктами господарювання та населенням [4, с. 311]. Однак платіжна криза обмежується не лише грошовою сферою. Вона негативно впливає на економіку в цілому, а також перешкоджає нормальному веденню господарської діяльності підприємств і організацій. Однією з передумов платіжної кризи є постійні інфляційні процеси, що вже стали звичними для української економіки. Як наслідок – виникнення на підприємствах значного обсягу заборгованості, яку вони не спроможні контролювати, погіршення ділової активності та конкурентоспроможності.

Усе це говорить про необхідність мінімізації та оптимізації дебіторської заборгованості та удосконалення контролю за нею.

Організація правильного обліку дебіторської заборгованості – це дуже непросте та суперечливе питання, адже вона насамперед має не допустити прострочення термінів платежу або переведення їх до складу безнадійних.

Внутрішній контроль за дебіторською заборгованістю вимагає постійної обробки значних потоків економічної інформації. І саме від ефективності та налагодженості системи бухгалтерського обліку на підприємстві залежить, чи буде отримано якісну і своєчасну інформацію про законність та обґрунтованість господарських операцій у повній мірі.[5]

Актуальність і достовірність інформації про стан розрахунків з дебіторами мають істотне значення під час прийняття управлінських рішень керівництвом підприємства в умовах антикризового регулювання. Серед основних завдань в процесі контролю за заборгованістю можна виділити:

1. всебічна перевірка дебітора на початковому етапі співпраці;
2. юридичне консультування та супровід укладання угод та договорів з контрагентами;
3. контроль за виконанням договірної дисципліни, тобто попередження і вивчення причин несвоєчасного погашення дебіторської заборгованості;
4. стягнення прострочених боргів з недисциплінованих дебіторів та проведення щодо них претензійної роботи.[9]

Виконання даних завдань сприяє попередженню виникнення дебіторської заборгованості, а також запобігає переведенню уже існуючої дебіторської заборгованості до складу безнадійної. Політика управління дебіторською заборгованістю являється частиною загальної системи управління оборотними активами підприємства та маркетингової політики, направленої на збільшення обсягів реалізації продукції. І саме вона є одним із індикаторів ефективності роботи підприємства.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку дебіторської заборгованості

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності інформації про дебіторську заборгованість регламентуються, перш за все, Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” [4] та Національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість” [11], але при її відображенні в обліку і звітності слід також враховувати вимоги інших НП(С)БО, зокрема:

НП(С)БО 1 “ Загальні вимоги до фінансової звітності”;

НП(С)БО 14 ”Оренда”;

НП(С)БО 19 “Об’єднання підприємств”;

НП(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів”;

НП(С)БО 23 “Розкриття інформації щодо зв’язаних сторін”.

Норми П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ).

НП(С)БО 10 складається з таких частин:

1. Загальні положення.
2. Визнання і оцінка дебіторської заборгованості. Порядок відображення в обліку і звітності дебіторської заборгованості, включаючи безнадійну заборгованість і резерв сумнівних боргів.
3. Розкриття інформації про дебіторську заборгованість у примітках до фінансової звітності.

В першій частині НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” подаються певні визначення термінів. Так, в п.4 НП(С)БО 10, визначено, що **дебіторська заборгованість** – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Під **дебіторами** слід розуміти юридичних та фізичних осіб, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Друга частина присвячена визнанню і оцінці дебіторської заборгованості.[12]

Згідно з п.5 НП(С)БО 10 дебіторська заборгованість визнається активом, якщо: існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод; сума дебіторської заборгованості може бути достовірно визначена.

НП(С)БО 10 практично не розкриває визнання довгострокової дебіторської заборгованості. В той же час, згідно НП(С)БО 10 довгострокова дебіторська заборгованість повинна оцінюватись по дисконтній вартості майбутніх платежів, які очікуються для погашення заборгованості. Тобто довгострокова дебіторська заборгованість повинна визнаватися у тому звітному періоді, в якому або здійснюється попередня оплата за товари, роботи, послуги, або відвантажено товари і надано роботи, послуги.

Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг та оцінюється за первісною вартістю, якщо будуть виконуватись всі нижче наведені умови:

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію, товари, інший актив;
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією, товари, роботи, послуги;
- сума заборгованості може бути достовірно визначена;
- існує впевненість, що в результаті операції відбудеться зростання економічних вигод підприємства.

У третій частині НП(С)БО 10 наведено порядок заповнення приміток до фінансової звітності в частині дебіторська заборгованість та суть відображеної в них інформації.

Таким чином, в НП(С) БО 10 практично не розкривається поняття і оцінка довгострокової дебіторської заборгованості. Що ж до визнання і оцінки поточної дебіторської заборгованості, то вони розкриті в положенні не достатньо. Так, не визначений точний порядок визнання дебіторської заборгованості сумнівною, немає вказівки на самостійне визнання підприємством тієї чи іншої заборгованості сумнівною.

Згідно з НП(С)БО 10 дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її сума може бути достовірно визначена (*майбутня економічна вигода* – це потенціал, який може сприяти надходженню, прямо або непрямо, грошових коштів або їх еквівалентів на підприємство) [11].

Критерії визнання дебіторської заборгованості активом подано на рис.1.1.

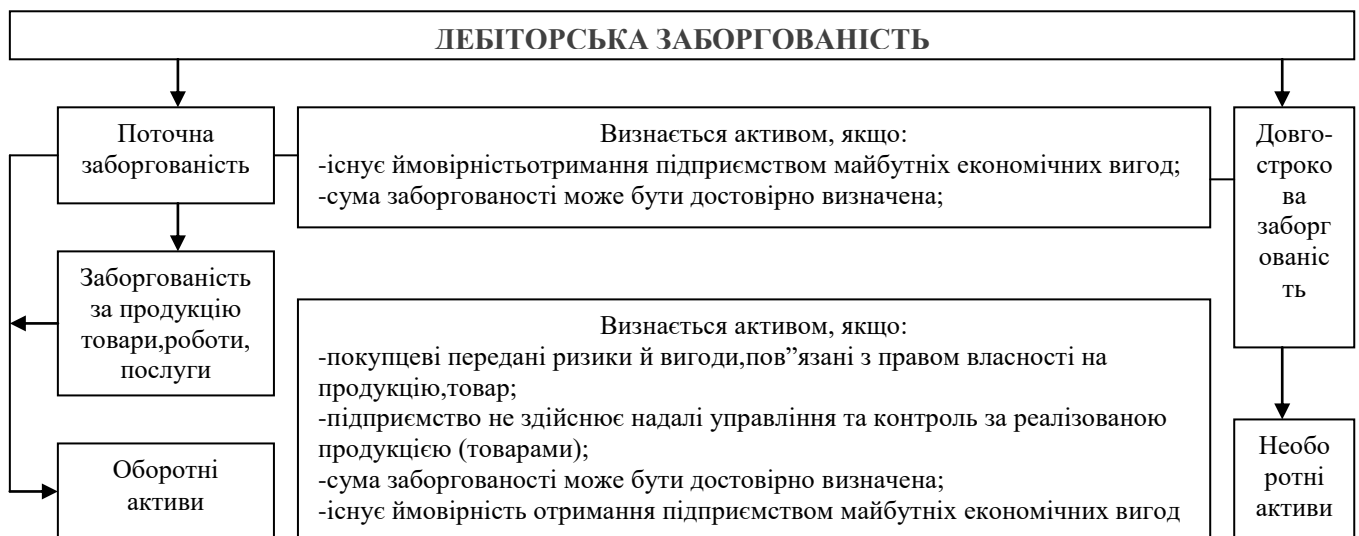

Рис.1.1. Критерії визнання дебіторської заборгованості

Складові дебіторської заборгованості та первинні документи, які підтверджують визнання розміру заборгованості, відображено в таблиці 1.1.

Складові дебіторської заборгованості

Види дебіторської заборгованості	Підтверджуючі документи
1	2
Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками з покупцями та замовниками	Договір про реалізацію продукції, надання послуг або виконання робіт, накладні, рахунки-фактури, рахунки, акти прийнятих робіт, послуг, податкові і товарно-транспортні накладні, комерційні документи
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	Договір, платіжні документи
Дебіторська заборгованість підзвітних сум	Наказ керівника про направлення працівника у відрядження, видатковий та прибутковий касові ордери, авансовий звіт
Дебіторська заборгованість по нарахованих доходах	Розрахунки бухгалтерії, касові ордери, виписки банку
Дебіторська заборгованість по розрахунках за претензіями	Претензії, акти приймання вантажу, рішення судових органів. Письмові згоди постачальників на пред'явлені претензії, виписки установ банку на суми, що надійшли в порядку задоволення претензій
Дебіторська заборгованість по розрахунках за відшкодуванням завданих збитків	Протокол засідання інвентаризаційної комісії, наказ керівника
Позики членам кредитних спілок	Договір між членами кредитних спілок, касові ордери, виписки банку
Дебіторська заборгованість інших дебіторів	Авізо про оприбуткування майна учасником, який веде спільні справи, або первинний документ про отримання майна (копія накладної, квитанція до прибуткового касового ордеру)

Необхідно зазначити, що розрахунки з дебіторами регулюються не тільки Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, а й такими нормативними документами:

1. Господарським кодексом;
2. Цивільним кодексом;[13]

Вказаною та іншою нормативною базою, яка регулює розрахунки та їх відображення в обліку та звітності має бути забезпечене кожне робоче місце бухгалтера відповідального за певну ділянку обліку розрахунків. Нормативна база на робочому місці може бути представлена як у документарному, так і в електронному вигляді. На наш погляд наявність такої бази у документарному вигляді є обов'язковою, що полегшує роботу працівників бухгалтерії з дебіторами.

Стандарт бухгалтерського обліку чітко не визначає короткострокову дебіторську заборгованість; дебіторська заборгованість, для яких компонент часу не має значення, можна вважати такими як:

а) вибір не застосовувати амортизовану вартість до короткострокової дебіторської заборгованості зумовлений тим, що її оцінка може бути дуже подібною до оцінки, проведеної за історичною вартістю;

б) дисконтування очікуваних грошових потоків не передбачається при визначенні вартості реалізації, оскільки проміжок часу настільки короткий, що отриманий результат є незначним.

У цій категорії також необхідно розглядати короткострокову дебіторську заборгованість без відсотків, отриману від продажу товарів і послуг, а також дебіторську заборгованість, не визначену фіксованим або визначеним терміном, оскільки фактор часу не піддається вимірюванню. Прикладом може бути позика, що підлягає відкликанню, яка не має заздалегідь визначеного строку погашення і виплату якої може бути в будь-який час вимагати надавач.[7]

Після первісного визнання дебіторська заборгованість повинна оцінюватися за амортизованою вартістю з використанням ефективної процентної ставки, якщо вона не була класифікована в категоріях «Справедлива вартість через прибуток або збиток» або «Доступні для продажу», для яких оцінка, як ми бачили, повинна проводитися за справедливою значення.

У випадку, якщо актив необхідно оцінити за методом справедливої вартості, але не існує еталонного ринку, визначення його вартості буде дорівнювати сумі справедливої вартості його компонентів. Для визначення вартості необхідно використовувати методика оцінки, яка може включати посилення на нещодавні операції, подібні цінні папери або внутрішні моделі оцінки.

1.3 Роль аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві

Дебіторська заборгованість є складовою частиною оборотного капіталу підприємства. Розмір цієї заборгованості свідчить про те, що частка оборотних коштів підприємства є вилучена з оборотного капіталу і не бере участь у кругообігу господарських засобів. Дебіторська заборгованість є свого роду легенями підприємства. Як і любому організму необхідний кисень, так і підприємству є вкрай необхідні оборотні кошти. Якщо на підприємстві трапляється така ситуація, коли дебітори з тих чи інших причин не платять по своїх боргах, то це перекриває кисень підприємству і призводить до виникнення фінансових труднощів.

Основні завдання аналізу дебіторської заборгованості ПП АФ «Бухгалтерія і аудит» :

- вивчення та оцінка реальності та юридичної обґрунтованості зарахованих на баланс ПП АФ «Бухгалтерія і аудит» сум дебіторської заборгованості;
- вивчення та оцінка рівня і динаміки дебіторської заборгованості;
- вплив дебіторської заборгованості на зниження ліквідності поточних активів та фінансовий стан підприємства;
- визначення за даними бухгалтерської звітності показників якості дебіторської заборгованості;
- вивчення і оцінка ліквідності дебіторської заборгованості на ПП АФ «Бухгалтерія і аудит» ;
- визначення темпів зростання дебіторської заборгованості на підприємстві;
- пошук шляхів прискорення оборотності дебіторської заборгованості на підприємстві;
- розробка рекомендацій щодо зниження дебіторської заборгованості на підприємстві.[14]

У цілях моделювання процесу управління дебіторською заборгованістю підприємства розроблена імітаційна модель для вирішення практичних задач, які полягають в експериментальній обробці існуючих методів управління заборгованістю:

- Аналіз величини дебіторської заборгованості, акти звірок;
- Аналіз покриття заборгованості;
- Ранжування по даті виникнення та величині;
- Проведення експериментальних опитувань;
- Вивчення платоспроможності дебіторів [3].

Як правило, вивчати дебіторську заборгованість можна за наступними основними напрямками:

- 1) Визначення питомої ваги дебіторської заборгованості в загальній сумі оборотних активів;
- 2) Оцінка складу і структури дебіторської заборгованості;
- 3) Розрахунок періоду погашення та її оборотності;
- 4) Вивчення впливу факторів на заборгованість даного типу;
- 5) Визначається частка сумнівної та безнадійної заборгованості у загальному обсязі дебіторської заборгованості;
- 6) Порівнюється обсяг дебіторської заборгованості з розмірами кредиторської.

Аналіз дебіторської заборгованості доцільно проводити в певній послідовності та розпочинати з проведення горизонтального та вертикального аналізу, який покаже вагу складових елементів дебіторської заборгованості та частку дебіторської заборгованості в структурі оборотних активів і в структурі балансу.

Далі слід розрахувати коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість, що визначається діленням суми дебіторської заборгованості за товарними операціями на загальний обсяг оборотних активів підприємства. Якщо із року в рік цей коефіцієнт скорочується то це є позитивним в роботі підприємства. [15]

Наступний показник - це середній період інкасації дебіторської заборгованості, тобто це відношення середнього розміру дебіторської заборгованості до суми виручки від реалізації продукції. Скорочення показника свідчатиме про позитивні зміни в роботі підприємства.

Оберненим до попереднього показника є коефіцієнт оборотності, що обчислюється діленням виручки від реалізації продукції за звітний період до суми дебіторської заборгованості. Даний коефіцієнт використовується при розрахунку періоду погашення дебіторської заборгованості: 360 днів ділимо на оборотність дебіторської заборгованості.

Також можна визначити відсоток сумнівної дебіторської заборгованості у загальному обсязі заборгованості.

Результати проведеного аналізу використовуються в наступному етапі, який передбачає визначення оптимальної дебіторської заборгованості в майбутньому періоді (Одз) за формулою:

$$\text{Одз} = \text{ОР} * \text{Кс/ц} * (\text{СПо} + \text{СПП}) / 360 \quad (1.1)$$

де ОР - плановий обсяг реалізації продукції з наданням комерційного кредиту;

Кс/ц - коефіцієнт співвідношення собівартості і ціни продукції;

СПо - середній період обороту дебіторської заборгованості за результатами аналізу минулого періоду;

СПП - середній період відтермінування платежів за результатами аналізу минулого періоду.[24]

Важливим етапом аналізу дебіторської заборгованості є факторний аналіз, спрямований на кількісну оцінку впливу різноманітних чинників на рівень дебіторської заборгованості. В його основі лежить використання методичного прийому, який дозволить виділити вплив кожного чинника на зміну результативного показника.

Для оцінки стану дебіторської заборгованості важливо оцінити ймовірність виникнення та розмір безнадійних боргів.

Для ефективного управління дебіторською заборгованістю, варто використати метод порівняння прибутковості операцій з надання «послуг в кредит»(виникнення дебіторської заборгованості)з прибутковістю альтернативних варіантів (наприклад інвестування коштів в інші сфери).

Отож, керівники підприємств мають змогу різносторонньо досліджувати обсяг своєї дебіторської заборгованості. Проте, вони в більшості випадків ігнорують проведення її комплексного фінансового аналізу, не розуміючи, яку користь при цьому втрачають. Адже управління дебіторською заборгованістю потребує зваженого наукового підходу.

Для ПП АФ «Бухгалтерія і аудит» також роль аналізу дебіторської заборгованості є надзвичайно важлива. Адже дебіторська заборгованість здатна активно впливати на об'єм і структуру грошової маси підприємства, його платіжного обороту та швидкість обігу коштів. Різне збільшення дебіторської заборгованості і її частки в поточних активах може свідчити про необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців або неплатоспроможність і банкрутство їх частини. Тому вчасне її виявлення та правильне застосування аналізу може покращити ситуацію з управління дебіторською заборгованістю.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В ході дослідження було здійснено узагальнення теоретичних та практичних аспектів обліку і аналізу дебіторської заборгованості, основні положення яких можна сформулювати наступним чином:

1. Вивчення економічної природи розрахунків з дебіторами дозволило узагальнити висновки щодо суттєвої поліаспектності наукових підходів до визначення суті досліджуваної категорії. Пошук сутності досліджуваного об'єкта з категоріальної та понятійної точки зору дає можливість сформулювати передумови щодо коректного визнання і відображення дебіторами та розрахунків з ними в процесі обліку, а також методи моніторингу договірних прав і обов'язків.

2. Система обліку і аналізу розрахунків з дебіторами має надзвичайне значення для суб'єктів підприємництва в усіх галузях економіки і різних форм власності. Правильна побудова даної системи та її ефективність впливають відповідним чином на ряд показників, зокрема фінансову стабільність суб'єкта підприємництва, базу оподаткування, виконання планів доходів і витрат тощо. Логічним наслідком цього впливу являється виконання стратегічних цілей розвитку суб'єкта господарювання в ринкових умовах економіки, а також забезпечення конкурентоспроможності та прибутковості. Платоспроможність суб'єкта господарювання, його ліквідність, а також фінансову стабільність визначають певні фінансові показники.

3. Нормативні акти передбачають формування повної, оперативної, правдивої та неупередженої бухгалтерської та економічної інформації для зацікавлених користувачів, зокрема працівників підприємства, інвесторів, контрагентів, дебіторів, кредиторів, держави - щодо заборгованості дебіторів. Тому система, що регулює обліковий процес та контрольні процедури відносно розрахунків та дебіторів має бути адекватною розвитку економічних відносин в країні і надавати надійну фінансову

інформацію різним групам користувачів.

4. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покладено на бухгалтерію, до складу якої згідно штатного розкладу входить три працівника. На підприємстві використовується комп'ютерна форма обліку, з елементами журнально – ордерної форми обліку. Облік розрахунків з покупцями і замовниками ведеться в автоматизованому режимі «1С: Бухгалтерія». В ПП АФ «Бухгалтерія і Аудит» затверджено наказ про облікову політику та графік документообігу. В роботі було визначено нормативну чисельність працівників бухгалтерії – 3 особи, тобто підприємство раціонально організовує облікову службу відповідно до потреб своєї діяльності.

5. З метою підвищення рівня інформаційного забезпечення платежів клієнтів суб'єкта господарювання пропонуємо внести відповідні корективи в конфігурацію комп'ютерної системи 1С: Бухгалтерія в частині формування розробленого аркуша - розшифровки до розрахунків, інформації про контроль надходжень. інформація від покупців та замовників, інформації про термін обмеження заборгованості дебіторів. Підготовка запропонованих документів дозволить оперативно контролювати стан розрахунків, своєчасно вжити необхідні заходи щодо виконання зобов'язань кожного дебітора щодо оплати відвантаженої продукції, виконаних робіт чи наданих послуг, контролювати процес стягнення простроченої заборгованості дебіторів.

6. Організована система внутрішнього контролю щодо своєчасності, повноти та законної обґрунтованості розрахунків з боржниками є запорукою успішного розвитку, стабільності і стійкості суб'єктів підприємництва у сучасних умовах бізнесу. Дипломна робота містить розроблену послідовність контролю за розрахунками з боржниками, зокрема визначено етапність процедур контролю, що дозволить своєчасність і швидкість визначення напрямків вирішення проблемних питань та запобігання їх виникненню в майбутньому. Представлено схему

контролю за розрахунками з боржниками у суб'єкта господарювання в розрізі відповідних видів боргу.

7. Коли період оборотності дебіторської заборгованості більше періоду оборотності кредиторської, то ми отримуємо повільніше, ніж нам треба віддавати. Проте не дивлячись на збільшення виручки від реалізації у 2021 році порівняно з попереднім дебіторська заборгованість скоротилася. Це свідчить про не застосування кредитної політики на підприємстві.

8. Враховуючи проведений аналіз варто сказати, що намагання підприємства скоротити дебіторську заборгованість проводячи політику з дебіторами надала результатів у 2021 році. Але так як сума кредиторської заборгованості поки не існує, то ми можемо зробити висновок що фінансовий стан підприємства на хорошому рівні.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A tanulmány során a követelések elszámolásának és elemzésének elméleti és gyakorlati szempontjait általánosítva a következő főbb momentumok fogalmazhatók meg:

1. Az hitelezőkkel kapcsolatos elszámolások gazdasági jellegének vizsgálata lehetővé tette a vizsgált kategória lényegének meghatározásának jelentős, sokrétű, tudományos megközelítésére vonatkozó következtetések összegzését. A kutatási tárgy lényegének kategorikus és lényegi felkutatása lehetővé teszi az hitelezők és a velük való elszámolások számviteli folyamatban történő helyes elismerésének és tükrözésének előfeltételeinek megfogalmazását, valamint a szerződéses jogokat, ill. kötelezettségeket.

2. Az hitelezőkkel kapcsolatos elszámolások felszámolásának és elemzésének rendszere kiemelt jelentőségű a vállalkozások számára a gazdaság minden ágazatában és a különböző tulajdonformákban is. Ennek a rendszernek a helyes felépítése és hatékonysága ennek megfelelően számos mutatóra hatással van, beleértve a gazdálkodó szervezet pénzügyi stabilitását, az adóalapot, a bevételi és kiadási tervek végrehajtását stb. Ennek a hatásnak a logikus következménye a gazdálkodó egység piacgazdasági fejlődésének stratégiai céljainak teljesítése, valamint a versenyképesség és a jövedelmezőség biztosítása. Egy szervezet fizetőképességét, likviditását és pénzügyi stabilitását bizonyos pénzügyi mutatók határozzák meg.

3. A szabályzat előírja a teljes, működőképes, valós és elfogulatlan számviteli és gazdasági információk kialakítását az érdeklődő felhasználók számára, beleértve a munkavállalókat, befektetőket, vállalkozókat, hitelezőket, az államot - az adósokról. Ezért az elszámolások és a hitelezők számviteli folyamatát és ellenőrzési eljárásait szabályozó rendszernek megfelelőnek kell lennie az ország gazdasági kapcsolatainak alakulásához, és megbízható pénzügyi információkat kell nyújtania a különböző felhasználói csoportok számára.

4. A vállalkozásnál a könyvelést a számviteli osztályra bízzák, amely három

alkalmazottat foglal magában. A társaság számítógépes számviteli formát alkalmaz, napló elemekkel - számviteli megrendelőlap. Az ügyfeleknek és ügyfeleknek történő kifizetések elszámolása automatizált „1C: Számvitel” segítségével történik. A számviteli politikáról és a bizonylatkezelési ütemtervről szóló rendeletet a Számvitel és Könyvvizsgálat Könyvvizsgálói Mgánvállalkozás hagyta jóvá. A munkában meghatározásra került a normatív számviteli létszám - 3 fő, azaz a társaság a tevékenysége igényeinek megfelelően racionálisan szervezi meg a könyvelési szolgáltatást.

5. A gazdálkodó egység ügyfelei fizetési információs támogatásának növelése érdekében javasoljuk az 1C számítógépes rendszer konfigurációjának megfelelő módosítását: Számvitel a kidolgozott lap kialakítása szempontjából - számítások átíratái, bevételi információk ellenőrzés, vevők és ügyfelek tájékoztatása, az adósok tartozási korlátozásának futamidejére vonatkozó információk.

6. A gazdálkodó egységek sikeres fejlődésének, stabilitásának és fenntarthatóságának záloga a modern üzleti feltételek mellett az hitelezőkkel történő elszámolások időszerűsége, teljessége és jogérvényessége felett szervezett belső ellenőrzési rendszer. A szakdolgozat tartalmazza az hitelezőkkel kapcsolatos elszámolások ellenőrzésének kidolgozott sorrendjét, különös tekintettel az ellenőrzési eljárások szakaszainak meghatározására, amelyek lehetővé teszik a problémák megoldási irányainak időszerűségét és gyorsaságát, valamint azok jövőbeni előfordulásának megelőzését. Bemutatjuk a gazdálkodó szervezetnél az hitelezőkkel kapcsolatos elszámolások ellenőrzésének sémáját az adott adósságtípusok összefüggésében.

7. Ha a követelések forgási ideje hosszabb, mint a vállalkozás hiteleinek forgási ideje, akkor lassabban kapunk, mint amennyit adnunk kell. A 2021-es árbevétel növekedése ellenére az előző évhez képest a követelések csökkentek. Ez azt jelzi, hogy a vállalkozásban nem alkalmazzák a hitelpolitikát.

8. Az elemzés ismeretében meg kell jegyezni, hogy a társaság azon törekvése, hogy a követeléseket a hitelezőkkel kapcsolatos politikával csökkentse,

2021-ben meghozta az eredményét. Mivel azonban még nem áll rendelkezésre a tartozás összege, megállapíthatjuk, hogy a társaság pénzügyi helyzete jó szinten van.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик М.Д. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] К. : КНЕУ, 2007. 592 с.
2. Бондарчук Н.В. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Випуск 16. Частина 1. С.135-138. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_16/1/35.pdf
3. Бурова Т. А. Проблеми та перспективи розвитку системи внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємствах. *Науковий вісник НУ ім. В.О.Сухомлинського*. 2014.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник. Житомир : Рута, 2001. 224 с.
5. Велікова К.І. Організація обліку та класифікація дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками. *Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України: Матеріали восьмої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції від 20-23 травня 2014 р.* м. Одеса. С.15-16.
6. Ганусич В.О. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Економіка. 2016. Вип. 1(1). С. 441-445.
7. Ждан В.І. Теорія бухгалтерського обліку : [навч. посіб.] К. : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
8. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
9. Зінченко О.В. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості для потреб облікової системи підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 25.
10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій від 08.02.2014 р. № 48 [Електронний ресурс]. – URL : <http://www.rada.gov.ua>.

11. Кащенко О. Облік та контроль дебіторської заборгованості як складової системи грошових розрахунків підприємства. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка*. 2011. №130. С.54-56.

12. Колисник О. Теоретические и практические аспекты учета и анализа дебиторской задолженности в сфере информации и телекоммуникаций. *Современная экономика*. 2019. №15. С.108-113. [Електронний ресурс] URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-15).

13. Кравченко М. Документальне оформлення розрахунків з дебіторами. *Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи* : матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 29-30 жовтня 2020 р. : В 2 т.

14. Кравченко М. Контрольні заходи щодо розрахунків з дебіторами на підприємстві. *Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 14-15 травня 2020 р.* Дніпро : ННІЕ, 2020. С.38-40.

15. Кравченко М. Організаційно-методичні аспекти контролю розрахунків з дебіторами: стан та напрямки удосконалення. *Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки: колективна монографія* / за заг. ред. І.П. Приходька Дніпро: Пороги, 2020. С.89-99.

16. Кравченко М. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби досліджуваного підприємства. *Молоді науковці-аграрники: традиційні й нові аспекти досліджень* : тези доповідей науково-практичної конференції молодих вчених і студентів 25.02- 28.02.2020 р. : В 2 т. Том 1. Дніпро : Друкарня «Стандарт» (ПП Бойко В.В.), 2020. -С.4-6.

17. Малахов В.А. Положення облікової політики підприємств за національними та міжнародними стандартами щодо дебіторської заборгованості. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Випуск 6 (17).

18. Меліхова Т.О. Сучасні проблеми обліку дебіторської заборгованості. *Соціально-економічний розвиток* / Матеріали XXXII Міжнародної науковопрактичної конференції, Чернівці, 18—19 січня 2016 р. Т. 2. К.: Науково-видавничий центр "Лабораторія думки", 2016. С. 22—23.

19. Методологічні підходи до вирішення проблем організації обліку та внутрішнього контролю розрахунків з дебіторами / Ж. В. Кудрицька, О. В. Апарова // *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка*. 2011. Вип. 9. С. 106-113.
URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_ekon_2011_9_14

20. Міжнародні стандарти фінансової звітності. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_010

21. Москалюк Г.О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»* 2012. - №721. С. 173 – 178.

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Міністерством фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. URL : <http://www.rada.gov.ua>.

24. Неживенко А.П. Методика обліку дебіторської заборгованості і основні напрямки її вдосконалення [Електронний ресурс]. URL:http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/nauka/pdf_2014/Method_obliku_deb_zaborgovan.pdf

25. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі : монографія /Н. С. Акімова, О. В. Топоркова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха. Х. : ХДУХТ, 2016. 285 с
26. Олійник С. О. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Науковий огляд*. 2018. № 5(48). [Електронний ресурс]. URL: <http://oaji.net/articles/2017/797-1532519637.pdf>
27. П'ятигорець Г. С. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна «Проблеми економіки транспорту»*. 2017. Вип. 13. С.40-46.
28. Пінчук Т. А. Організаційно-методичні проблеми обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством. *Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка"*. 2014. - № 10. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3453>.
29. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.03.1999 р. № 291. [Електронний ресурс] URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4185.html
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» : Наказ Мінфіну України від 09.08.13 р. № 290 [Електронний ресурс]. – URL : [http //www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» : Наказ Мінфіну України від 18.11.04 р. № 790 [Електронний ресурс]. – URL : [http //www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
32. Положення про ведення касових операцій в національній валюті Н Наказ Міністерства юстиції України від 15.12.2004 р. № 637 [Електронний ресурс]. URL : [http //www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
33. Присяжнюк І. В. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості та шляхи його вдосконалення з врахуванням діяльності суб'єкта господарювання. *Студентський вісник НУВГП* : зб. наук. праць. -

Рівне : НУВГП, 2014. Вип. 1(1). С. 205- 208.

34. Соловей Н.В. Проблеми обліку дебіторської заборгованості. *Ефективна економіка*. 2016. - № 17

35. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством. Навч. посібник. 3 вид. К.: КНЕУ, 2000. 372 с.

36. Терещенко В. С. Облік дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи вирішення./В. С. Терещенко, Г. К. Сударікова. [Електронний ресурс].URL: <http://www.rusnauka.com>.

37. Циба Т.О. Проблемні аспекти обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Випуск 14. С.588-591. URL:<http://global-national.in.ua/archive/14-2016/119.pdf>

38. Чорнобривець М.М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення. *Європейські перспективи*. 2013.

39. Шадурська Л. І. Організація контролю дебіторської заборгованості господарюючого суб'єкта [Електронний ресурс] / Л. І. Шадурська Офіц. сайт НБУ ім. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua. 74.Шестерікова В. В. Обліковий аспект розрахунків з покупцями та замовниками в аграрних підприємствах. *Економічні науки*. Сер. : Облік і фінанси. 2013. С 45-56.

40. Шматковська Т.О. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Науки: економіка, політологія, історія*. 2016. № 3 (235). С. 187–196.

41. Шматковська Т.О. До питання трактування економічної сутності оборотного капіталу в аспекті особливостей функціонування торговельних підприємств. *Економічний вісник Донбасу (Economic Herald of the Donbas)*. – 2012. № 3(29). С. 119–122.

42. Шматковська Т.О. Раціоналізація організації облікового процесу операцій з основними засобами в аспекті підвищення ефективності використання цих активів на підприємстві. *Науковий вісник*

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Економічні науки». 2013. № 5(254). С. 124–129 [Електронний ресурс]. URL : <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/3062>.

43. Шматковська Т.О. Розрахунки з покупцями і замовниками як фінансовий актив підприємства : економічна сутність, визначення та підходи до класифікації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 8. С. 111–117.

ДОДАТКИ

АНОТАЦІЯ

Талпа Е.В. Бухгалтерський облік та аналіз дебіторської заборгованості в умовах глобалізації економіки. *Дипломна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»*. Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове, 2022.

Дана кваліфікаційна робота містить: сторінок – 101, розділів – 3, рисунків – 5, 20 таблиць, 6 формул, 43 використаних джерел, 7 додатків.

Ключові слова: облік, аналіз, управління, дебітор, дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів.

Дипломна робота присвячена вивченню теоретичних аспектів та методичних підходів до обліку дебіторської заборгованості в системі управління, а також здійснення їх аналізу.

Мета та завдання дипломної роботи полягає у теоретичному та практичному обґрунтуванні методики обліку та аналізу дебіторської заборгованості в умовах глобалізації економіки.

Об'єктом дослідження виступають операції з дебіторською заборгованістю ПП АФ «Бухгалтерія і аудит».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні підходи облікового відображення дебіторської заборгованості та їх аналіз.

В кваліфікаційній роботі розкрито економічний зміст дебіторської заборгованості; здійснено огляд нормативно-правового забезпечення обліку дебіторської заборгованості; окреслено місце та роль аналізу дебіторської заборгованості в ринкових умовах господарювання; охарактеризовано методику бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості; обґрунтовано напрями удосконалення облікового відображення дебіторської заборгованості; здійснено аналіз дебіторської заборгованості.

За результатами досліджень сформовані пропозиції щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення дебіторської заборгованості, що сприятиме ефективному розвитку управління бізнесом в цілому. Рекомендації та пропозиції, викладені в кваліфікаційній роботі, спрямовані на використання в практичній діяльності суб'єктів господарської діяльності, аналітиками, аудиторами та науковцями, які вивчають дану проблематику.

ANNOTÁCIÓ

Talpa Erik. Követelések elszámolása és elemzése a gazdasági globalizáció kontextusában. *Szakedolgozat a felsőoktatás első (alapképzési) szintjéhez a 071 „Számvitel és adózás” szakon.* II. Rákóczi Ferenc Károátaljai Magyar Főiskola. Beregszász, 2022.

A szakdolgozat a következőket tartalmazza: oldal - 101, fejezet - 3, ábra - 5, 20 táblázat, 6 képlet, 43 felhasznált forrás, 7 melléklet.

Kulcsszavak: számvitel, elemzés, menedzsment, adós, követelések, kétes hiteltartalék.

A szakdolgozat a követelések irányítási rendszerben történő elszámolásának elméleti szempontjainak és módszertani megközelítéseinek tanulmányozására, valamint azok elemzésére irányul.

Az kutatás célja és célkitűzései a követelések elszámolásának és elemzésének, módszertanának elméleti és gyakorlati indoklása a gazdaság globalizációjában.

A kutatás tárgya a Számvitel és Könyvvizsgálat Könyvvizsgálói Magánvállalkozás követeléseinek tranzakciói.

A kutatás objektuma a követelések elszámolásának és elemzésének elméleti és gyakorlati megközelítése.

A követelések gazdasági tartalma a szakdolgozatban bemutatja a követelések elszámolásának szabályozási és jogi támogatásának felülvizsgálata; felvázolja a követeléselemzés helyét és szerepét a piaci viszonyok között; jellemzi a követelések elszámolásának módját; a követelések számviteli tükrözésének javítási irányainak megalapozását; a követelések elemzését.

A kutatási eredmények szerint javaslatok születtek a követelések elszámolásának és analitikai támogatásának fejlesztésére, amely hozzájárul az üzlet egészének hatékony fejlesztéséhez. A szakdolgozatban megfogalmazott ajánlások és javaslatok a témával foglalkozó gazdasági társaságok, elemzők, könyvvizsgálók és tudósok munkájának gyakorlati felhasználását célozzák.

SUMMARY

Talpa E.V. Accounting and analysis of receivables in the context of economic globalization. *Thesis for the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 071 "Accounting and Taxation"*. Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi II. Bereghovo, 2022.

This qualification work contains: pages - 101, sections - 3, figures - 5, 20 tables, 6 formulas, 43 sources used, 7 appendices.

Key words: accounting, analysis, management, debtor, receivables, doubtful debt reserve.

Thesis is devoted to the study of theoretical aspects and methodological approaches to the accounting of receivables in the management system, as well as their analysis.

The purpose and objectives of the thesis is the theoretical and practical justification of the methodology of accounting and analysis of receivables in the globalization of the economy.

The object of the study are transactions with receivables of "Accounting and Auditing" Private Company.

The subject of research is theoretical and practical approaches to accounting for receivables and their analysis.

The economic content of receivables is revealed in the qualification work; a review of regulatory and legal support for accounting for receivables; outlines the place and role of receivables analysis in market conditions; the method of accounting for receivables is characterized; the directions of improvement of the accounting reflection of receivables are substantiated; the analysis of receivables is carried out.

The results of the study are based on the results of the study and the analysis of the results and analyzes of the analysis and analysis of the results of the study. In addition to the work of the Ministry of the Interior, the Ministry of the Interior and the Republic of Macedonia have been able to provide information on this issue.

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1011180927

Дата перевірки:
14.05.2022 10:06:59 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
14.05.2022 10:16:51 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: Талпа-Ерік-д.р-11.05.2022-2 (1) (1)

Кількість сторінок: 103 Кількість слів: 20774 Кількість символів: 151637 Розмір файлу: 7.23 MB ID файлу: 1011075189

21.1% Схожість

Найбільша схожість: 4.51% з Інтернет-джерелом (<https://dodiplom.ru/ready/10437>)

20% Джерела з Інтернету 946 Сторінка 105

2.56% Джерела з Бібліотеки 54 Сторінка 117

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 35